02/03/2019

Όταν ο Παύλος Μελάς επισκέφτηκε τους Προμάχους την “Άνοιξη του 1903”

/ Γνώμες

Μπάχοβο Καρατζόβας.

Ο ήλιος έχει κρυφτεί εδώ και αρκετή ώρα πίσω από την κορυφή του «Πιταρνίκ» και ένα γνώριμο κρύο αεράκι σηκώθηκε στο χωριό, υπενθυμίζοντας ότι ο χειμώνας δεν έχει υποχωρήσει ακόμη. Το βαθύ σκοτάδι αγκάλιασε μεμιάς τον πυκνόκτιστο οικισμό, μετατρέποντας τα στενά σοκάκια του σε απροσπέλαστο θαρρείς ωκεανό.

Εγώ, τυλιγμένη στο παρδαλό κουσάκ μου προσπαθώντας να ζεστάνω το δωδεκάχρονο κορμάκι μου, ακολουθώ κατά πόδας την μητέρα μου και τακτοποιούμε τις λιγοστές κατσίκες και τα δυο μεγαλόσωμα μουλάρια στον κάτω όροφο του ξύλινου σπιτιού, ο οποίος χρησιμεύει σαν στάβλος και αποθήκη. Αφού μοιράσαμε τον σανό και το λιγοστό ξηρό τριφύλλι, εγώ, με την προτροπή της μάνας ανέβηκα την ξύλινη σκάλα και βρέθηκα στην πουλάτα, ενώ η μαμά με βιαστικούς δρασκελισμούς, βεβαιώθηκε ότι η τεράστια εξώπορτα μανταλώθηκε και έκλεισε ερμητικά.

«Άιντε, μου λέει με επιτακτικό ύφος, **έλα να ετοιμάσουμε την ουντάα γιατί θα έχουμε επισκέπτες το βράδυ, μην μας βρουν ανεπρόκοπες».**

Ετοιμάσαμε το δωμάτιο, στρώνοντας φρεσκοπλυμένες κουβέρτες και κιλίμια και καταλήξαμε στο κεντρικό δωμάτιο του σπιτιού, όπου ήταν για όλες τις χρήσεις. Κουζίνα, καθιστικό, κρεβατοκάμαρα, όλα εδώ ήταν. Σε μια γωνία, σιγόκαιγαν δυο κούτσουρα οξιάς, στο ανοιχτό Μακεδονικό τζάκι, ζεσταίνοντας και φωτίζοντας τον χώρο. Πάνω από τη φωτιά σιγοέβραζαν αγριόχορτα, που τα μαζέψαμε το μεσημέρι από τον κάμπο του Αρβινίκ, μέσα σε ένα μικρό κότλε που κρέμονταν δεμένο σε μια μαύρη σιδερένια κατασκευή.

Στο τραπέζι άχνιζε ένα λαχταριστό ψωμί που μόλις το ξεφουρνίσαμε, ενώ η μαμά με περισσή φροντίδα, άνοιγε φύλλα για να φτιάξει μπάνικ.

Ο πατέρας μου ο Τάσος βημάτιζε νευρικά πέρα δώθε, κοιτώντας από την πουλάτα προς τα ανατολικά, στο ύψωμα της Μπουμπόβιστας. Ήταν ένας καλοβαλμένος γιγαντόσωμος άντρας, με αγέρωχο βλέμμα και απροσδιόριστα χαρακτηριστικά. Ήταν ο πρόεδρος του χωριού και μαζί με κάποιους άλλους προύχοντες, συμμετείχαν μυστικά στον ιερό αγώνα ενάντια σε Τούρκους και Βούλγαρους για την απελευθέρωση της Μακεδονίας μας. Εκείνο που διέκρινα, ήταν η αγωνία στο πρόσωπό του και η προσμονή για κάτι μεγάλο. Δεν ήξερα λεπτομέρειες, και η περιέργειά μου ήταν στο ψηλότερο βαθμό της για το ποιον περιμένουμε.

Πέρασαν αρκετές ώρες, και η κούραση άρχισε να με καταβάλλει και μάλλον αποκοιμήθηκα στο σκαμνάκι που καθόμουν.

Ξύπνησα απότομα, όταν άκουσα βήματα στην αυλή, οπλές μουλαριών και

χαμηλόφωνες ομιλίες.

Τρέχοντας βρέθηκα στις τρουπουζάνκες της πουλάτας και αντίκρισα μορφές αρκετών ανδρών μέσα στο σκοτάδι να αγκαλιάζονται και να καλωσορίζονται.

Τρία νέα μουλάρια, οδηγήθηκαν γοργά στον στάβλο, σημάδι ότι τρεις είναι οι επισκέπτες μας, και άλλοι δυο συγχωριανοί, ο Αναστάσης και ο αδερφός του Ευάγγελος, σύντροφοι του μπαμπά, σύνολο έξι άτομα, ανέβηκαν με προσοχή και μπήκαν στο κεντρικό δωμάτιο του σπιτιού.

Εγώ στριμώχθηκα σε μια γωνιά δίπλα από το τραπέζι της κουζίνας, ενώ οι παρέα των έξι ανδρών κάθισε οκλαδόν γύρω από τη σινία που ήταν στημένη δίπλα στο τζάκι.

Η μάνα μου με προέτρεψε να τους σερβίρω κι εγώ ακούμπησα στο χαμηλό τραπεζάκι μια κούπα με κρασί κι άλλη μία με τσίπουρο. Ακολούθησε η φασολάδα με το φρεσκοψημένο ψωμί, μια πούπκα κατσικίσιο τυρί και το μπάνικ που η οσμή του έσπαγε τα ρουθούνια όλων μας.

Αφού τους σέρβιρα, αποσύρθηκα στη γωνιά μου και παρακολουθούσα με ιδιαίτερη περιέργεια την μυστική σύναξη.

Οι δυο από τους επισκέπτες μας φαίνονταν ταλαιπωρημένοι και τα ρούχα τους ξεχώριζαν από τη σκόνη και τις κακουχίες, ενώ ο τρίτος, ο ψηλός, με εξευγενισμένα χαρακτηριστικά κι ένα περιποιημένο μουστάκι, υποδήλωνε πως ήταν ο αρχηγός, κι όλοι είχαν την προσοχή τους προς αυτόν.

Αφού έκαναν το Σταυρό τους, τσούγκρισαν τα ποτήρια τους κι ευχήθηκαν κάτι ψιθυριστά, έφαγαν με βουλιμία το ταπεινό δείπνο.

Στη συνέχεια, ξεκίνησαν μια χαμηλόφωνη κουβέντα, η οποία κράτησε αρκετή ώρα, δεν μπορώ να προσδιορίσω, με κύριο ομιλητή τον Καπετάνιο, όπως αποκαλούσαν τον αρχηγό.

Δεν μπορούσα να καταλάβω τι έλεγαν μόνο κάποιες μεμονωμένες λέξεις έρχονταν στα αυτιά μου όπως, αγώνας, πατρίδα, Ελλάδα, προξενείο, ελευθερία, Χριστός.

Μέσα στο μισοσκόταδο, με το φως που ξεπετιόταν από το τζάκι, μου θύμιζε τον Μυστικό Δείπνο του Ιησού, μπορούσα να διακρίνω μια λάμψη στα μάτια του Καπετάνιου καθώς μιλούσε κι έδινε κατευθυντήριες οδηγίες, ενώ το βλέμμα του γινόταν μια μειλίχιο και μια τραχύ.

Κάποια στιγμή, αρκετή ώρα αργότερα, σηκώθηκαν και οι τρεις μουσαφίρηδες

οδηγήθηκαν στον ξενώνα που ετοιμάσαμε με τη μαμά, παίρνοντας μαζί τους το καντηλάκι με το πετρέλαιο για να τους φέγγει. Οι υπόλοιποι της οικογένειας ξαπλωθήκαμε στην κεντρική σάλα, ενώ τα δυο αδέρφια βγήκαν έξω, ο μεν Ευάγγελος στην πουλάτα, ο δε Αναστάσης στην αυλή, γυροφέροντας πάνω κάτω, με σκοπό να ξενυχτίσουν φυλάτοντας το σπίτι από τυχόν παραβίαση.

Δεν θυμάμαι τίποτα άλλο, παρά μόνο κάποιες φωνές μέσα στα άγρια χαράματα, κάποιο βαρύγδουπο ήχο από το κλείσιμο της βαριάς εξώπορτας και κάποια ποδοβολητά να χάνονται στο βάθος και να ξεμακραίνουν στην Μπουμπόβιστα και να χάνονται προς την Μπάινα να μπερδεύονται με τα αλυχτίσματα των σκύλων στα απόμακρα μαντριά.

Κι εκείνο που με συντάραξε περισσότερο, ήταν η απάντηση της μαμάς μου, όταν ύστερα από αρκετή ώρα ξημέρωσε και την ρώτησα:

«…κόι μπίσε βό μά;»

«Παύλε Καπετάντσε.»

Ήταν ο θρυλικός Παύλος Μελάς, ο Ήρωας του απελευθερωτικού Αγώνα, που άφησε πλούτη, μεγαλεία και οικογένεια, που πέρασε από το ιστορικό μας χωριό κι άφησε την παρακαταθήκη του, τις οδηγίες του και την κατευναστική του αύρα, δίνοντας φτερά στους απλούς μαχητές της Μακεδονίας, της Ελλάδας και της Ορθοδοξίας…»

Από την αφήγηση πραγματικών περιστατικών της **Μπογιάνας Τάσκουφτσας.**

Επεξηγήσεις:

Κουσάκ – πλεκτό μάλλινο επανωφόρι

Πουλάτα – χαγιάτι – μπαλκόνι

Ουντάα – μεγάλη σάλα – δωμάτιο

Κότλε – καζάνι πολλαπλών χρήσεων

Μπάνικ – πίτα

Τρουπουζάνκες – ξύλινα κάγκελα

Σινία – σοφράς – χαμηλό στρόγγυλο τραπεζάκι

Πούπκα – κομμάτι τυρί, συνήθως στρόγγυλο